

Έργο και ευθύνη του εκτελεστή διαθήκης

Ο Αστικός Κώδικας δίνει τη δυνατότητα στον κληρονομούμενο να ορίσει στη διαθήκη του εκτελεστές ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, έργο των οποίων θα είναι η εκτέλεση των διατάξεων τελευταίας βούλησης του διαθέτη. Για να διοριστεί κανείς εκτελεστής διαθήκης πρέπει να έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, ενώ οι αρμοδιότητές του ξεκινούν από την αποδοχή του λειτουργήματός του. Η αποδοχή ή αποποίηση αυτού πραγματοποιείται με δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομιάς, ο οποίος συντάσσει σχετική έκθεση. Η ανωτέρω δήλωση δεν πρέπει να γίνει πριν την επαγωγή της κληρονομιάς, με αίρεση ή προθεσμία, άλλως είναι άκυρη. Το λειτουργήμα του εκτελεστή διαθήκης είναι προσωποπαγές και ακληρονόμητο.

Κατόπιν ερμηνείας της διαθήκης, δυνάμει της οποίας αναζητείται η αληθινή βούληση του διαθέτη, θα εξακριβωθεί ο τύπος του εκτελεστή διαθήκης. Πιο συγκεκριμένα, ο κληρονομούμενος μπορεί να ορίσει εκτελεστή διαχειριστή ή εκτελεστή επόπτη ή να παραλλάξει τους βασικούς τύπους και να αναθέσει στον εκτελεστή τη διαχείριση συγκεκριμένων αντικειμένων της κληρονομιάς περιουσίας, ενώ σε σχέση με τα υπόλοιπα να περιορίσει την εξουσία του σε εποπτική.

➤ Έργο

Έργο του εκτελεστή είναι η εκτέλεση των διατάξεων της διαθήκης. Ο νόμος διακρίνει ρητά τις πράξεις που δικαιούνται να επιχειρεί ο εκτελεστής σε εκείνες που ο ίδιος ο διαθέτης κατονόμασε και σε εκείνες που κρίνονται απαραίτητες για την εκτέλεση της βούλησης του τελευταίου. Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, με ερμηνεία της διαθήκης θα καθοριστεί ο τύπος του εκτελεστή διαθήκης, δηλαδή αν αυτός θα έχει αμιγώς ή μερικώς διαχειριστική ή εποπτική εξουσία. Στην περίπτωση του εκτελεστή-επόπτη, η εξουσία του έγκειται αποκλειστικά στην ενοχική αξίωσή του κατά των κληρονόμων για εκπλήρωση των διατάξεων της διαθήκης, ενώ στην περίπτωση του εκτελεστή – διαχειριστή, οι εξουσίες του περιορίζουν τα δικαιώματα των κληρονόμων.

Για ορισμένες πράξεις, όπως η εκποίηση ακινήτων της κληρονομιάς ή δημόσιων χρεογράφων ή μετοχών ή ομολογιών ανωνύμων εταιρειών, για τη συνομολόγηση δανείου ή

συμβιβασμού ή την πραγματοποίηση δαπάνης που υπερβαίνει τα διακόσια ενενήντα ευρώ (290), για τη διενέργεια των οποίων δεν συναινεί ο κληρονόμος, απαιτείται προηγουμένως άδεια του δικαστηρίου, το οποίο ακούει τον κληρονόμο, εκτός αν αυτό δεν είναι δυνατό ή είναι ιδιαίτερα δύσκολο. Σε κάθε περίπτωση, ο διαθέτης μπορεί με ρητή δήλωση στη διαθήκη να απαλλάξει τον εκτελεστή από τους ανωτέρω περιορισμούς.

➤ Ευθύνη

Κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων του ο εκτελεστής διαθήκης υποχρεούται να επιδεικνύει επιμέλεια, ευθυνόμενος έναντι του κληρονόμου σύμφωνα με τις διατάξεις που ρυθμίζουν την ευθύνη του εντολοδόχου. Ειδικότερα, ευθύνεται για κάθε ζημία της κληρονομίας από πταίσμα του (δόλος, βαριά ή ελαφρά αμέλεια). Η ευθύνη του δε αυτή δεν επηρεάζεται από το αν του οφείλεται αμοιβή ή όχι. Επιπλέον, ο εκτελεστής έχει υποχρέωση να δίδει στον κληρονόμο όλες τις πληροφορίες, τις οποίες αποκτά κατά την άσκηση του λειτουργήματός του και μετά το τέλος της διαχείρισης έχει υποχρέωση και να λογοδοτήσει.

➤ Αμοιβή

Ο εκτελεστής μπορεί, εφόσον ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, να ζητήσει να οριστεί από το δικαστήριο της κληρονομίας ανάλογη αμοιβή του.

➤ Παύση του λειτουργήματος

Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει με το θάνατο ή την επερχόμενη πλήρη ή περιορισμένη ικανότητά του για δικαιοπραξία, με παραίτησή του ή για σπουδαίους λόγους (π.χ. βαριά παράβαση των καθηκόντων του). Το λειτούργημα παύει και αν ο κληρονόμος παράσχει επαρκή εγγύηση, κατά την κρίση του δικαστηρίου, ότι θα εκτελέσει ο ίδιος τις διατάξεις της διαθήκης, για τις οποίες ορίστηκε ο εκτελεστής.